

Rozhledy v současných dějinných Českých a rakouských.

(Původní zpráva "Pok. Záp.")

Říšská rada zahájila dne 26. září své podzimní zasedání za nálady stísněné; bar. Gautschi podal se sice učiniti ji dělnou, avšak nikdo nevěří, že by za nynějších na všech stranách zbledlých poměrů a za všeobecné nespokojenosti byla schopna práce. Rozpuštění visí nad ní jako Damoklov meč a co bude dále o tom nikdo nemá zdání. Politický obzor za halen jest hrozivými mraky, vzduch je dusný. Rakouská říše ocitla se opět v postavení nad míru kritickým a naléže na východě ze zmatků zmizela skoro úplně. Ze náčelník nynější vlády není oním státníkem, jehož říše nyní potřebuje více než kdy jindy, o tom není sebe menší pochyby. Nalézá se jako jeho předchůdce, ano snad více v područí strany, která nezřízenou panovačností svou a naprostem nedostatkem smyslu pro právo a spravedlivost zasadila Rakousku hlubší a nebezpečnější rány než se stalo v nešťastných bitvách minulého století.

Baron Gautsch zahájil zasedání Říšské rady delší řečí. Učinil to ne aby se vyslovil jakým způsobem chce prováděti svůj program, ne aby se omluvil, že dosud nevyplnil ani jediný ze slibů při nastoupení svým učiněných, nýbrž chopil se slova, aby zažehnal bouři, jež mu hrozila od — sociálních demokratů. Ti chystali se k prudkému útoku na něho, tvrdíce, že se v korunní radě opel k nejnižší úmyslu uherské vlády, aby bylo zavedeno všeobecné a rovné právo hlasovací. Baron Gautsch ubezpečoval, že se nevměšoval do záležitostí uherských, ale celkem vyznal, že jest odpůrcem všeobecného a rovného práva hlasovacího; hlavním důvodem jeho při tom jest: zachrániti — německou državu v Rakousku. Němci přijali prohlášení jeho s uspokojením, čeští poslanci jevíli překvapení! Kdo však objektivně pozoruje politiku nynější vlády ví, že se od ní nedalo nic jiného očekávati, třeba v kabinetu zasedal také český ministr krajana. — Baron Gautsch oznámil poslancům budou-li se chovati dle přání vlády, že říšskou radu rozpustí až v červenci příštího roku, ale jinak, že vláda užije již dříve toho ústavního prostředku a odvolá se k voličům. Strach o mandáty má míti na poslance spásitelný účinek. Uvidíme.

Čeští poslanci na prohlášení Gautschova odpověděli pilným návrhem na zavedení všeobecného a rovného práva hlasovacího. Odůvodňuje tento návrh pravil dr. Kramář, že podnět k němu vyšel ze světové situace, z vědomí velikého nebezpečí pro stát, který nedovede upravit svůj poměr k masám a zjednotí důvěru mezi sebou a lidem. Celý moderní převrat vede pryč k všeobecnému právu hlasovacímu. Řečník jest přesvědčen, že by zavedení práva toho bylo pro parlament vysvobozením, že široké vrstvy lidu vniknou do parlamentu by se postavaly, aby v něm panoval pořádek. Baron Gautsch promluvil také při této příležitosti a to ještě rozhodněji než poprvé na prospěch Němců. Pravil do slova, že by zavedení všeobecného hlasovacího práva bylo nebezpečným experimentem, který by připravil mnohé národnosti o takové zastoupení, jaké jim dle kulturního a dějinného významu přísluší! Rozumí se, že měl na mysli Němce. — Vedle českého návrhu podáno ještě pět pilných návrhů stejného smyslu, ale všechny návrhy byly zamítnuty.

I kdyby baron Gautsch nebyl tak rozhodně promluvil na prospěch Němců, nemohlo býti pochybností, že jim vláda ještě více

nařkuje než se dělo za dr. Koerbera. Kamkoli ve veřejném životě pohlédneme, všude se germanisuje bezohledněji a bez menšího ostychu než dříve. Několik měsíců vlády Gautschovy postačilo, aby se čeští poslanci přesvědčili, že jejich důvěra v něho nebyla odůvodněna. O druhé české universitě nestala se již ani zmínka, rovněž tak o upravení jazykové otázky, a na tyto dva požadavky scvrkl se náš celý program státního práva, k jehož hájení a provedení nynější poslanci r. 1891 do Říšské rady vstoupili.

Nepřízeň vlády k národu českému jeví se i v požadavku, jež vláda na zbudování vysokých škol činí. Žádá 25 milionů korun, z nichž toliko 6 chce věnovati školství českému, 4 polskému a 15 německému. Na medicínskou fakultu českou nehodlá věnovati ani krejcaru, ačkoli místnosti jeví jsou ve stavu velmi bídném; sbor fakulty té prohlásil, že by měly býti z důvodů zdravotních uzavřeny. Když baron Gautsch v letech osmdesátých jako ministr vyučování navštívil Prahu a místnosti ty shlédl, vyjádřil se, že to nejsou nedostatky, ale že je to skandál! A tento skandál trvá podnes a vláda, která při svém nastoupení ubezpečovala, že bude ke všem národům stejně spravedlivou, nehodlá také teď na odstranění tohoto rakouského skandálu věnovati ani krejcaru!

Ze státního rozpočtu vysvítá, že na rok 1896 obnášejí celkové příjmy 1,822,027,401 korun (o 44 mil. více než r. 1895) a výdaje 1,919,042,210 korun (o 42 7 mil. více než r. 1895) tak že se jeví přebytek 2,9 mil. korun.

Říšská rada byla dne 6 října odročena, aby mohly zasedati zemské sněmy.

Český sněm zahájen dne 10. října. Před zahájením uspořádala sociální demokracie manifestaci pro všeobecné a rovné hlasovací právo. Na 10,000 dělníků ubíralo se pražskými ulicemi k sněmovně, deputace dělníků českých i německých odebrala se k nejvyššímu maršálkovi, předneslo mu protest proti obmyšlenému zřízení všeobecné kurie volební a žádala za zavedení všeobecného a rovného hlasovacího práva. Nejvyšší maršálek odpověděl, že musí rozhodnutí zůstaviti sněmu. Deputace odebrala se pak k místodržiteli, který slíbil, že vláda podá zprávu o manifestaci a o tužbách dělnictva. Stejných odpovědí dostalo se i deputaci dělnictva národně sociálního.

V první schůzi sněmovní podal dr. Herold a soudruzi návrh, aby zákonodárna právomoc sněmu království českého byla za současně odpovědnosti vlády sněmu ve věcech zákonodárství zemského a zprávy země rozšířena, aby obor působnosti sněmu byl na základě nynějších poměrů náležitě upraven a zemské finance aby byly soustavně uspořádány; aby veřejná schůze autonomní byla doplněna, rozvětvena a výkonnou mocí opatřena, aby právní postavení obou národů bylo na spravedlivém základě zjištěno, aby rovné právo ve všem životě bylo provedeno a ochrana národních menšin zabezpečena. — Dr. Podlipný podal návrh na změnu řádu volebního pro sněm na základě všeobecného práva hlasovacího. K návrhu poslance Anžy má býti vláda vyzvána, aby nařídila školním úřadům, by s veškerou rozhodností chránily práva rodičů posílati děti do škol, v nichž se vyučuje jich mateřským jazykem. Jména Němců podal poslanec Bachman návrh na změnu zemského zřízení na prospěch Němců.

Ve schůzi dne 17. října odůvodňoval posl. Bachman svůj návrh, v kterém žádá rozdělení zemského výboru na dvě národní

sekce, z nichž by každá čítala pět členů, a to 4 poslance lidové a 1 velkostatkářské. Navrhovatel tvrdil, že by skutečným návrhu jeho nastaly v Čechách nesitelnější poměry. Ale podstatou německého návrhu jest — rozdělení země dle národnosti. V tom smyslu odpověděli Bachmanovi čeští řečníci Lad. Dvořák a Pipich, opírajíce se tomu, aby návrh byl v komisi projedáván. Hlas Němců a velkostatkářů přikázán jest návrhu komisi. — V téže schůzi němečtí poslanci učinili návrh, že má vláda býti vyzvána, by ještě v tomto zasedání předložila dvě osnovy zákonů, a to novelu k volebnímu řádu, v níž by se k nynějším kurím voličským přičlenil ještě čtvrtý slovy všeobecný sbor s 36 mandáty, a pak novelu k zemskému zřízení, přibíhající k poměrům, jež by zřízením nové volební kurie nastaly.

Moravský sněm zahájen dne 16 října, a hned první schůze byla bouřlivá, ježto zemský hejtmán oslovil sněm napřed německým jazykem. Také místodržitel mluvil napřed německy a omlouval se pak, že jednal dle dávného obyčeje. Čeští poslanci podali dva pilné návrhy, první na zavedení všeobecného práva volebního, druhý na sestátnění brněnské policie, ježto městská policie se při nedávných událostech tak smutně proslavila.

Sněm slezský zahájen rovněž dne 16. října. Zemský hejtmán i zemský prezident vítali poslance toliko po německu a na protest slovaných poslanců odpověděli, že jest to ve Slezsku obyčejem.

Uherská krize se stále prodlužuje; koruna i koalice trvají pevně na svém stanovisku. Dne 22. září byli vůdcové koalice povoláni do Vídně k slyšení; císař vyzval je, aby učinili návrh k utvoření parlamentního ministerstva na základě programu, jenž by měl zřetel k následujícím podmínkám od panovníka vytičeným: 1. Z programu jsou vyloučeny otázky týkající se vojenské velící a služební řeči, povolnost v nich jest vyloučena. 2. Základ pragmatické vespolečnosti jak vzhledem k armádě, tak vzhledem k zahraničnímu zastoupení zůstane nedotčen. 3. Revise základů z r. 1867, pokud jde o otázky hospodářské neb jiné týkající se obou polovic říše, nemá býti provedena jednostranně mezi korunou a Uherskem, nýbrž jedině cestou kompromisu mezi oběma státy říše závislým na schválení panovnickou. 4. Nutno přijmouti závazek, že budou vyřizeny státní rozpočet na r. 1906, odvod, obchodní smlouvy, volby do delegací a kvotové deputace. 5. Nutno zavázati, že bude poskytnuta náhrada těch vojenských požadavků, na něž poslední delegace částečné sumy povolily a že bude přijata branná předloha na základě dvouleté povinné služby presenční. Nepřipustiv deputaci k slovu prohlásil panovník, že tyto podmínky jsou neodvolatelné a čísl koalice odpovědnou za příští věci. Tato audience Maďary velice rozčílila. Čelný člen koalice prohlásil, že na základě programu panovnického nemůže koalice za žádných okolností utvoření vlády převzít. Koalice může pryč býti dvoru za jeho chování vděčna, neboť do roka budou pryč celé Uhry přisahati na prapor neodvolnosti. — Říšský sněm uherský svolán na den 10. října. Hned v první schůzi, do níž se ministři nedostavili, přečten královský reskript, jímžto se sněm do 19. prosince odročuje. Sněm tato odročení prohlásil za porušení ústavy a usnesl se na obšírném protestu.

Ministerstvo barona Fejérvázyho jest obnoveno. Program jeho nyní obsahuje úpravu volebního řádu, pryč dle vzoru belgického,

tak že voličové, u kterých jsou jisté osvětové a majetkové podmínky, mají míti po dvou hlasech; program chce prováděti pomáhačství; chce obmeziti samo správu komitétu, sesílí moc ústřední vlády a slibuje malostatkářům vyproštění půdy z dluhů. Na základě tohoto programu doufá Fejérvázy koalicí při volbách porazit.

Zástupcové maďarských národností v říšském sněmu konali schůzi, v níž se i proti koalici i proti kabinetu Fejérvázyho nerozhodněji vyslovili; musejí proti vládě vytrvati v opozici již proto, že v jejím programu jest zavedení maďarštiny jako jediného vyučovacího jazyka do všech škol uherských. Nemaďarským národům nezbyvá, než aby v odporu setrvali a ku příštím volbám horlivě se připravovali.

Zázračný Životní ELIXIR

proti veškerým vnitřním nemocem druhu jakéhokoli, jak pro muže tak pro ženy a dívky; vyléče pro každého od kojence až po starce. Lék tento dokázal svůj zázračný účinek a sluje v bezpečných případech, kde všechny jiné léky selhaly, u lidí, kteří dlouhobolnou nemocí byli stíženi. Jest příjemně chutná a neškodí se. Proto by měla mít každá rodina v zásobě láhev tohoto léku, čím se mnohdy předejde nebezpečné nemoci a předčasněmu úmrtí. — Cena láhve \$2.00, \$3.00, \$5.00, \$8.00, \$10.00, stačí pro jakoukoli nemoc. Žádejte se vyplaceno kamkoliv po obdržení obnosu. 16r

Homeopathic Medicines
Prof. John Vydak,
P. O. Box 1858, New York City.

Dr. James W. Novák český zubní lékař

Má ordinaci svou v pokoji č. 217 v
Karbach Bloku,
Joa 15. ul., mezi Douglas a Farnam.
TELEFON 1308

Dr. A. Svobody Hořké Víno

Připravené dle předpisů tohoto proslulého lékaře, doporučeno ode všech lékařských autorit v nemocích žaludku a vnitřnosti. Toto výtečné léčivé víno, užíváno li v pravých dávkách, může býti užíváno co lék při slabosti žaludku, nechuti k jídlu, nezdravosti a všech podobných nemocích. Prodáváno jest v plných kvartových lahvích. Žádejte o toto víno, jež jest k dostání ve všech lepších českých hostincích.

S. JUNG & CO., MILWAUKEE, WIS., jediní majitelové,
Cestujícím jednatelem jest pan
J. H. SHARY.
2957 FARNAM ST., OMAHA, NEB. Telefon 4927.

Nový cenník zdarma...

Spolehlivé hodinky, klenoty, české granáty a stříbrné zboží za neobyčejně levné ceny. Jakost zboží zaručena. Největší zasílatelský obchod hodinek a klenotů. Veškeré správy provedené od výtečnicka v oboru hodinářství.

Pište si pro cenník. 14m3
Louis Vitak, United Mercantile Co. Chicago, Ill.

POMNIKY
žulové a mramorové
Frank Novák,
1413-15 So. 13th St., Omaha, Neb.
(naproti Hotelu Praha)
Velký sklad, krásná práce a zaručena. Kupci a pomník v Omaze. Co ušetříte, zaplatí vám více než cestu

Moderně zařízený Hostinec vlastní Julius Treitschke
obchodník importovanými a domácími
víný, likéry a doutníky
501 a 523 Jižní 13. ulice.
Chcete-li koupiti kořalky neb vína, zájďte k němu, má velký sklad a zboží jeho lefí
tě nejlepší jakosti. — Ceny jsou mírné. — Telefon 658.

Zvláštní ceny PRO Posvícení

Dáváme zelené obchodní známky

	Kvart	Galon
Jemná Mince Meat Brandy.....	\$1.00	\$3.50
Starý Rum Jamaica.....	75c a 1.00	3.00 a 3.50
Kalifornské Port víno.....	35c, 50c a 75c	1.50, 2.00, 2.50
Kalifornské Claret.....	25c, 35c a 50c	1.00, 1.35, 1.50

Vína Sherry, Angelica a Catawha v těch samých cenách jako Port.

	4 plné kvarty	Celá bedna
Hiller's Old Standard Whiska.....	\$4.00	\$12.00
Hiller's Old Private Stock Rye.....	4.00	10.00
Hiller's Pure Rye Whiska.....	3.20	9.00

Každá bedna obsahuje 12 plných kvartů.

Dovozené zaplatíme my.
Rychlá dodávka. Telefon 1341
HILLER LIQUOR CO.
1309 Farnam St., Omaha, Neb.